

Zaburzenia rytmu wypróżnień

Hospitalizacja 1, grudzień - wywiady

K 80 I zgłosiła się do IP (dn. 02.12) z powodu:

- Bólów w lewym i środkowym podbrzuszu trwających od kilku tygodni
- Luźnych stolców ok. 2-4/dobę z domieszką śluzu, bez krwi
- Stanów podgorączkowych do 37,8°C
- Utraty apetytu, osłabienia
- Ubytku masy ciała około 4kg w ciągu ostatniego miesiąca
- Podwyższonych wykładników stanu zapalnego w badaniach lab. wykonanych ambulatoryjnie

Dyskusja

- Co należy podejrzewać?
- Jakie informacje należy uzyskać od chorej dodatkowo?

Hospitalizacja 1, grudzień - wywiady

Choroby współistniejące:

- NT
- Gastropatia nadżerkowa
- Zaparcie epizodyczne
- Przebyta lewostronna nefrektomia z powodu Ca jasnokomórkowego,
- Przebyta resekcja narządu rodniego z powodu mięśniaków
- Przebyta cholecystektomia i appendektomia

Hospitalizacja 1, grudzień - wywiady

Miesiąc wcześniej hospitalizowana w innym ośrodku z powodu:

- Bólów w lewym i środkowym podbrzuszu, dyzurii, stanów podgorączkowych ok 37,5- 38°C
- Przyjęcie poprzedzone rozpoznaniem ambulatoryjnie ZUM - nieskutecznie leczenie ciprofloksacyną p.o.
- Rozpoznano ZUM na podstawie objawów klinicznych i badania ogólnego moczu oraz podejrzenie zapalenia uchyłków
- Stosowano ceftriaxon, następnie po wypisie ciprofloksacynę z metronidazolem przez 7dni
- Zalecono odebranie za kilka dni wyniku TK j brzusznej wykonanego podczas hospitalizacji

Dyskusja

- Co należy podejrzewać?
- Jakie badania należy wykonać?

**BIEGUNKA
OSTRA**

<2 tygodnie

**BIEGUNKA
PRZEWLEKAJĄCA SIĘ**

**BIEGUNKA
PRZEWLEKŁA**

>4 tygodnie

Biegunka - różnice anatomiczne

Jelito cienkie

- duża objętość stolców
- wodnista biegunka

Jelito grube

- częste wypróżnienia o małej objętości
- bolesne parcie na stolec
- stolce papkowate, ze śluzem, krwią i ropą

Biegunka ostra

- infekcyjna
- polekowa
- toksyny
- nadwrażliwość pokarmowa
- niedokrwienne zapalenie jelita grubego
- ostre zapalenie uchyłków

Biegunka przewlekła

- osmotyczna
- sekrecyjna
- tłuszczowa
- zapalna (wysiękowa)
- motoryczna

Badanie przedmiotowe w dniu przyjęcia

- Stan ogólny średni
- Wydolna krążeniowo i oddechowo RR 160/70mmHg HR 98/min miarowa
- Bez sinicy, ślad obrzęków wokół kostek, skóra sucha, blada
- Kliniczne cechy odwodnienia
- Nad płucami szmer pęcherzykowy prawidłowy
- Brzuch miękki, bolesny nad spojeniem łonowym oraz w lewym podbrzuszu. W p. dole biodrowym wyczuwalny opór – masy kałowe? Inna patologia? Perystaltyka słyszalna
- Per rectum stolec brązowy, bez zmian w zasięgu palca

Jakie badania laboratoryjne należy wykonać?

Krew pełna	Mocz	Koagulologia	Surowica	Surowica	Kał
Morfologia z rozmazem	Bad ogólne	PT/INR	Glikemia	Bilirubina	Krew utajona
OB	Posiew z antybiogramem	APTT	TSH	ALP	Pasożyty
Gazometria			Kreatynina	LDH	Cl. Difficile
			Mocznik	ALT	Kalprotektyna
			Na ⁺ i K ⁺	AST	
			Mg ⁺⁺	Białko całkowite	
			CRP	Albumina	
			CK/CK-MB	Proteinogram	
			Troponina	Lipidogram	

Badania lab. w dniu przyjęcia

CRP 44,7mg/l;

WBC 9,38tys/ul; neutrofile 73,6 %;

HGB 11,6g/dl;

HCT 34,9%;

Kreatynina 0,78mg/dl;

Mocznik 28mg/dl;

K⁺ 4,29mmol/L;

Na⁺ 141,7mmol/L;

Glukoza 112mg/dl

Badania obrazowe

USG jamy brzusznej

Wątroba niepowiększona, o jednorodnej echogeniczności mięszu, bez zmian ogniskowych. Stan po cholecystektomii. Drogi żółciowe nieposzerzone.

Trzustka widoczna w zakresie głowy i trzonu, niepowiększona, bez zmian ogniskowych. Śledziona niepowiększona.

Stan po częściowej nefrektomii lewostronnej. Nerka prawa prawidłowej wielkości, o zachowanej warstwie mięszowej, bez zastoju moczu, bez litych zmian ogniskowych.

W nerce prawej dwie torbiele o średnicy 34mm i 43mm. Aorta brzuszna nieposzerzona.

Okolica okołoaortalna przestłonięta przez gazy jelitowe, w widocznym zakresie bez nieprawidłowych odbić.

Pęcherz moczowy dobrze wypełniony, bez nieprawidłowych przyściennych odbić. Bez cech wolnego płynu w jamie brzusznej.

Rtg jamy brzusznej

Rtg jamy brzusznej

Nie stwierdzono cech radiologicznych perforacji oraz niedrożności przewodu pokarmowego.

Niedrożność mechaniczna

Perforacja

Rozpoznanie wstępne

- Jakież?
- Co można zrobić żeby uwiarygodnić rozpoznanie?

TK jamy brzusznej wielofazowe z listopada

Esica obkurczona, z pogrubieniem ściany do 10 mm na długim odcinku, z bardzo licznymi uchyłkami. Powyżej i po stronie prawej zwraca uwagę również duży uchyłek esicy 19x29 mm wypełniony treścią kałową.

Bez uchwytanego wolnego gazu w jamie brzusznej.

Wątroba bez widocznych zmian ogniskowych. Stan po cholecystektomii, PŻW szer. do 10 mm, drogi żółciowe wewnątrzwątrobowe nieposzerzone.

Śledziona, trzustka bez widocznych zmian. Tętniak t. śledzionowej śr. 10 mm, o uwapnionych ścianach, prawdopodobnie wypełniony skrzepliną. Drugi mniejszy tętniak śr. 4 mm.

Gruczołak śr. 11 mm w odnodze prawego nadnercza.

Stan po częściowej nefrektomii NL, widoczny ubytek warstwy mięśniowej, poza tym nerki z prawidłowym wzmocnieniem po kontraście. Nerki bez cech zastoju, torbiele do 42x40 mm w nerce prawej.

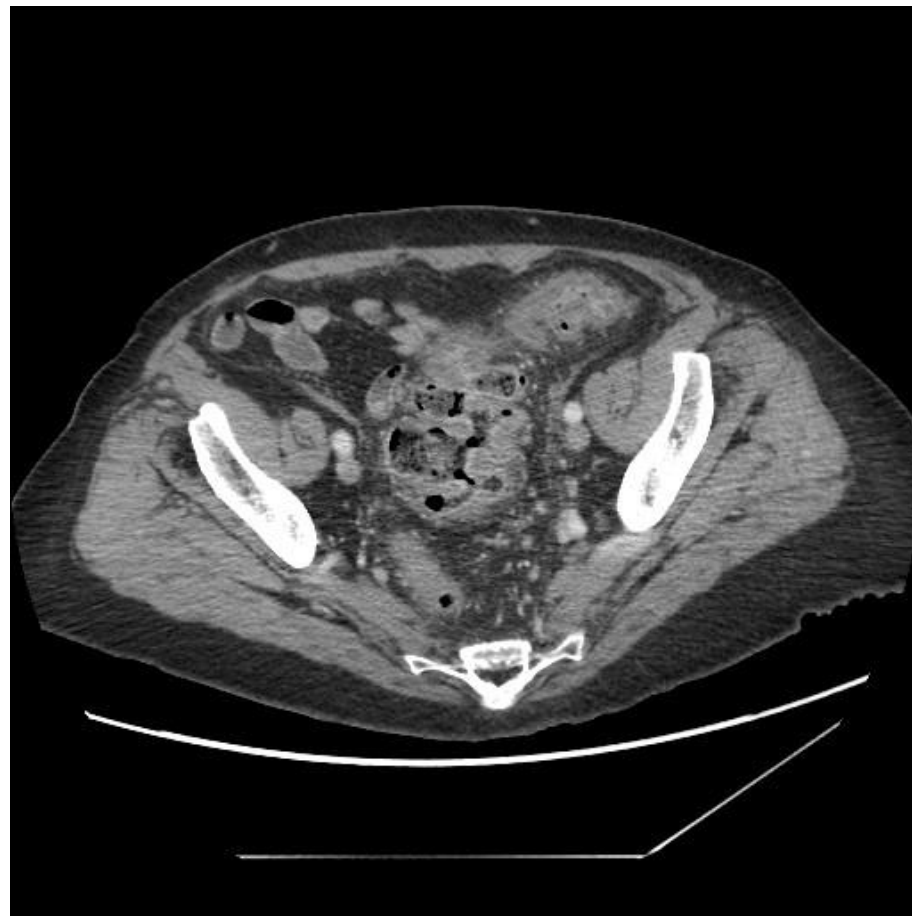
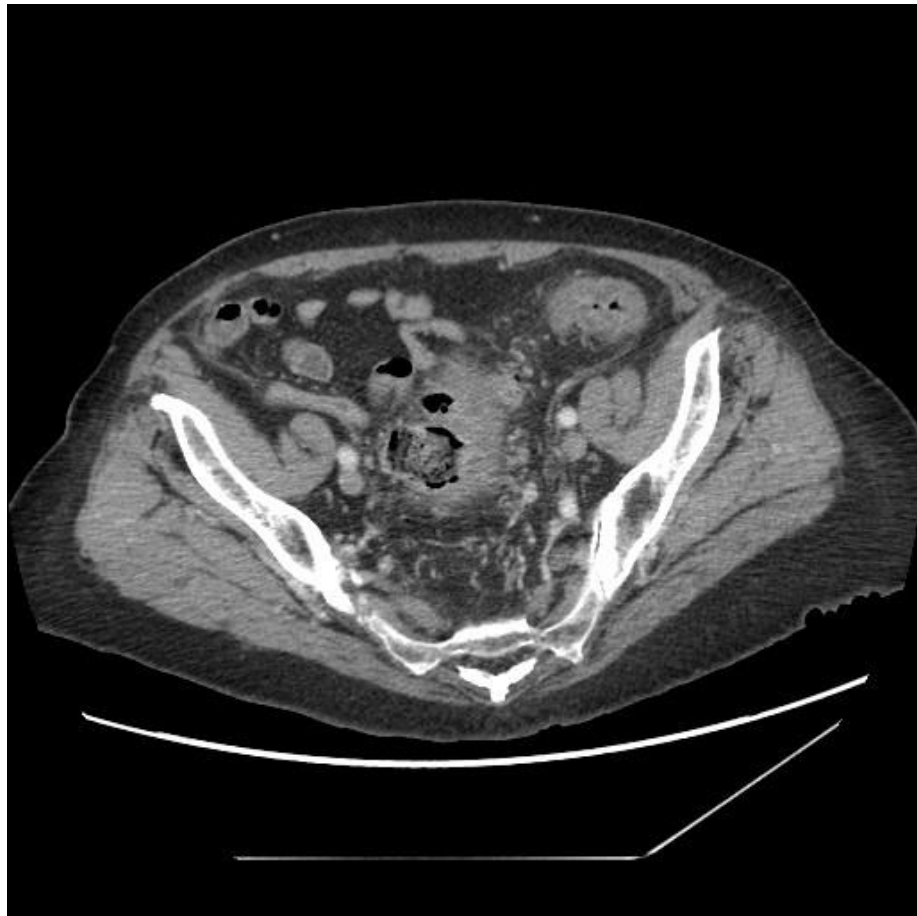
Pomiędzy lewym mięśniem lędźwiowym a lewą nerką niejednorodny obszar tkanki tłuszczowej 11x17mm-prawdopodobnie resztkowe zmiany pooperacyjne(do porównania z poprzednimi badaniami).

Aorta nieposzerzona, węzły chłonne okołoaortalne i krezki niepowiększone.

Bez cech wolnego płynu w jamie brzusznej.

Na granicy badania w segm. 9 PL pasmowaty obszar zagęszczeń 19x7 mm- płytka niedodmy?

TK jamy brzusznej grudzień

TK jamy brzusznej grudzień

- Obraz jelita grubego jest bardzo podobny do badania wcześniejszego (09.11.2016r). Jelito w części dolnej zstępnicy i w esicy jest zmienione, przez liczne uchyłki zmienione zapalnie oraz zmiany niedokrwienne w ścianie jelita. Wzmocnienie kontrastowe jest stosunkowo słabe. Nie stwierdzam obecności otorbionych zbiorników płynu, a jedynie płyn w uchyłkach esicy oraz zmiany w tkance tłuszczowej z nią sąsiadujących. T. krezkowa dolna drożna. Wątroba o stłuszczałym miększu jak poprzednio. Torbiele w nerkach i zmiany stare niedokrwienne również jak poprzednio. Poza tym narządy jamy brzusznej i miednicy mniejszej jak poprzednio.

Różnicowanie

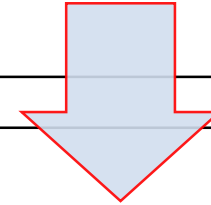
	ZA	PRZECIW
Choroba zapalna narządów miednicy mniejszej (i inne choroby z punktem wyjścia z macicy i przydatków)		
Choroby czynnościowe przewodu pokarmowego (IBS)		
Guz jelita grubego		
Choroby zapalne jelit (IBD)		
Niedokrwiennie lub popromienne zapalenie jelita grubego		
Zapalenie pęcherza moczowego		
Zakażenie <i>C. difficile</i>		
Zapalenie wyrostka robaczkowego		

Uchyłkowatość a choroba uchyłkowa

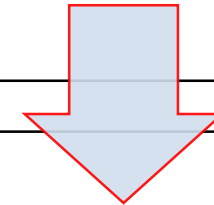
- uchyłek pełnościenny to uchyłek prawdziwy spotykany bardzo rzadko, najczęściej uchyłki rzekome- pseudouchyłki- przepukliny ściany jelita (zwykle w miejscu przejścia naczynia przez warstwy ściany jelita). Powszechnie używamy określenia choroba uchyłkowa w odniesieniu do pseudouchyłków, gdy pojawiają się objawy kliniczne
- Częstość uchyłków ok. 65% w populacji powyżej 80 rż.
- Najważniejszy czynnik ryzyka to niewłaściwa dieta:
  - ✓ uboga w błonnik
  - ✓ bogata w tłuszcz i węglowodany
  - ✓ obfita w czerwone mięso

Zapalenie uchyłków sekwencja wydarzeń

Upośledzenie odpływu treści z uchyłka przez stolec, kamień kałowy lub z powodu wąskiego ujścia uchyłka

Zalegająca treść ulega zakażeniu przez florę jelitową

Produkcja toksyn i gazu, niedokrwienie błony śluzowej, obrzęk, zapalenie

Wynik badania kału uzyskany w 2. dniu hospitalizacji

- Dodatni wynik badania kału na obecność toksyny *C. difficile*
- Dodatni wynik badania PCR na obecność *C. difficile*

Karta zleceń lekarskich – proszę uzupełnić?

Karta Zleceń lekarskich		
Dieta:		
Leki:		
Lek:	Dawka:	Droga podania:
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		

np. <https://bazalekow.mp.pl/leki/substs>

Jakie leczenie?

Zapalenie uchyłków leczenie szpitalne:

dieta zero (i TPN)

antybiotyk iv do wyboru:

metronidazol

fluorochinolon

cefalosporyna III generacji

aminoglikozyd

aztreonam

Zakażenie C. difficile

metrodnidazol

wankomycyna

fidaksomycyna

bezlotoksomab

probiotyki?

przeszczepienie stolca?

Ambulatoryjne leczenie zapalenia uchyłków

Kto?

łagodny przebieg

bez gorączki

bez chorób współistniejących

nieleczeni immunosupresynie

Jak?

Dieta płynna żeby nie obciążać jelita

antybiotyki doustnie 7-10dni:

Amoksycylina + kw.klawulanowy

Kotrimoksazol + metronidazol

Fluorochinolon + metronidazol

Epikryza

80-letnia pacjentka została skierowana do szpitala z powodu bólu podbrzusza z towarzyszącym podwyższeniem wartości stężenia wykładników stanu zapalnego. W wywiadach ponadto utrata masy ciała ok. 4 kg w przeciągu miesiąca, utrata apetytu oraz występowanie stanów podgorączkowych. W badaniu przedmiotowym uwagę zwracała tkliwość w podbrzuszu oraz wyczuwalny naciek zapalny lewej części okrężnicy. W wykonanym badaniu tomografii komputerowej jamy brzusznej uwidoczono pogrubiałą ścianę lewej okrężnicy i kątnicy. W wykonanym badaniu bakteriologicznym kału stwierdzono obecność antygeny bakterii *C. difficile*. W wykonanej krótkiej sigmoidoskopii obrzęknięta błona śluzowa jelita z licznymi aftowymi nadżerkami oraz tarczkami.

cd.

Na podstawie obrazu klinicznego oraz badań obrazowych postawiono rozpoznanie rzekomobłoniastego zapalenia jelita grubego współistniejące z uchyłkami jelita grubego. Włączono antybiotykoterapię, płyny i. v., leczenie dietetyczne. Konsultujący chirurg nie stwierdził wskazań do leczenia zabiegowego. W badaniu histopatologicznym wycinka pobranego podczas badania endoskopowego nie stwierdzono nieprawidłowości. Pełną kolonoskopię zaplanowano za 6 tygodni w ramach planowej hospitalizacji. W radiogramie klatki piersiowej nie stwierdzono zmian patologicznych. W trakcie dyżuru w dniu 9.12 miał miejsce napad migotania przedsionków, który ustąpił po uzupełnieniu elektrolitów. Chora negowała ból w klatce piersiowej, markery martwicy mięśnia sercowego były w granicach normy. W badaniu echokardiograficznym bez istotnych odchyień. W trakcie hospitalizacji nastąpiła stopniowa poprawa stanu klinicznego oraz normalizacja wykładników stanu zapalnego. Pacjentkę w stanie ogólnym dobrym wypisano ze szpitala.

Postępowanie po zapaleniu uchyłków

- Po pierwszym epizodzie zapalenia uchyłków i ustąpieniu stanu zapalnego wykonać kolonoskopię (minimalna insuflacja powietrza) przede wszystkim w celu wykluczenia raka jelita grubego alternatywnie można wykonać wlew doodbytniczy
- U chorych z ostrym zapaleniem unika się endoskopii dolnego odcinka przewodu pokarmowego z powodu ryzyka perforacji
- U 70% chorych stosowanie diety bogatobłonnikowej zapobiega nawrotowi zapalenia uchyłków

Hospitalizacja 2, grudzień - wywiady

- Chora ponownie przyjęta (przed terminem planowej hospitalizacji) w dn. 25.12 z powodu gorączki 38°C i bólów brzucha oraz wyżki RR do 200/100 mmHg
- Pacjentka przywieziona została z IP Szpitala przy ul Barskiej, gdzie pierwotnie została przyjęta po upadku ze złamaniem przedramienia k. górnej prawej- założono opatrunek gipsowy
- Zgłaszała stale utrzymujące się bóle podbrzusza o umiarkowanym nasileniu, ograniczenie przyjmowania płynów i pokarmów, osłabienie
- Negowała wymioty, biegunkę, krew i śluz w stolcu, zgłaszała zaparcie
- Przedmiotowo cechy nieznacznego odwodnienia, blade powłoki skórne, bolesność w lewym dole biodrowym, bez gorączki

Plan postępowania

- Co należy podejrzewać?
- Jakie badanie wykonać?
- Jakie leczenie wdrożyć?

Badania lab. w dniu przyjęcia

CRP 112,5mg/l;

WBC 10,15tys/ul; neutrofile 77,6 %;

HGB 11,4g/dl;

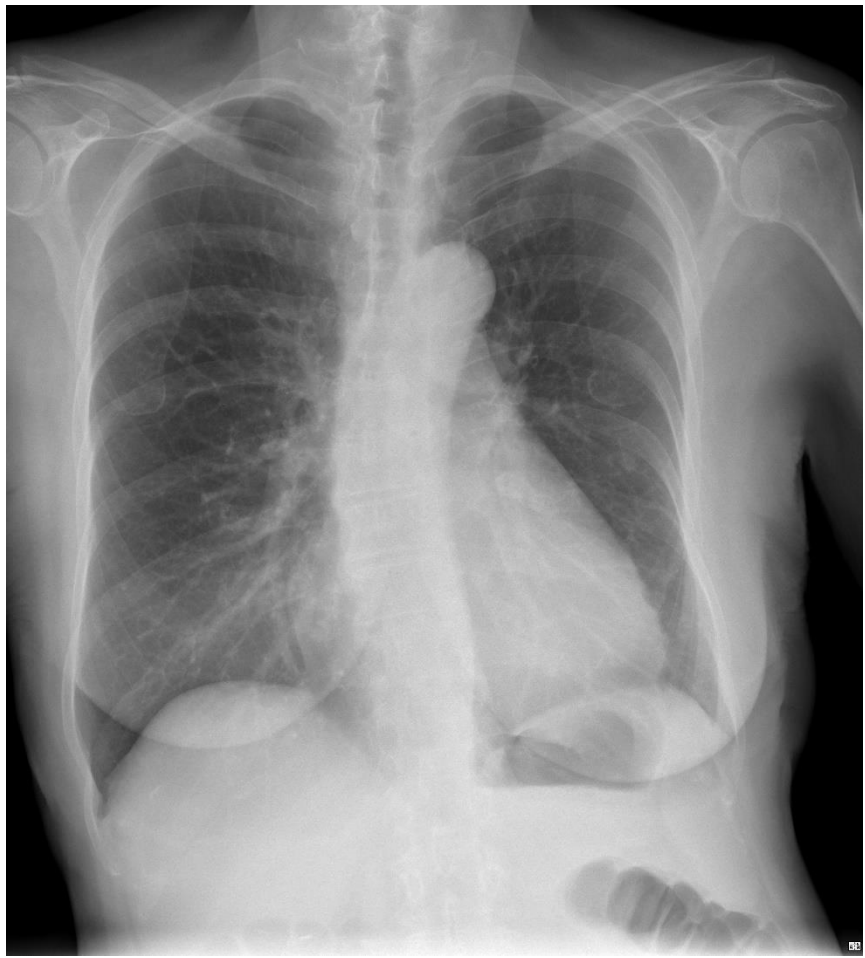
HCT 34,1%;

Kreatynina 1,1mg/dl;

K⁺ 3,72mmol/L;

Na⁺ 137,3mmol/L;

Glukoza 145mg/dl

RTG kl.p.

Sylwetka serca powiększona. Krążenie płucne wydolne. Dość dobrze wysycony cień o wym. 9x5mm w rzucie przedniego odcinka żebra IV po stronie prawej zwapnienia? - obraz podobny jak w badaniu. Miąższ płucny bez świeżych zagęszczeń. Jamy opłucnej bez cech obecności płynu. Prawoboczne skrzywienie odcinka piersiowego kręgosłupa.

USG brzucha i przestrzeni zaotrzewnowej

Gazy w pętlach jelitowych - ocena utrudniona. Niewielka ilość płynu międzypętlowo w podbrzuszu po stronie prawej. Dystalny odcinek jelita grubego o hipoechogenicznej, pogrubionej do 6mm ścianie. W rzucie macicy (stan po jej usunięciu) widoczny hipoechogeniczny, niejednorodny obszar o wymiarach 63x48mm - zmienione zapalnie pętle jelitowe? Nie mogę wykluczyć zmiany o charakterze rozrostowym.

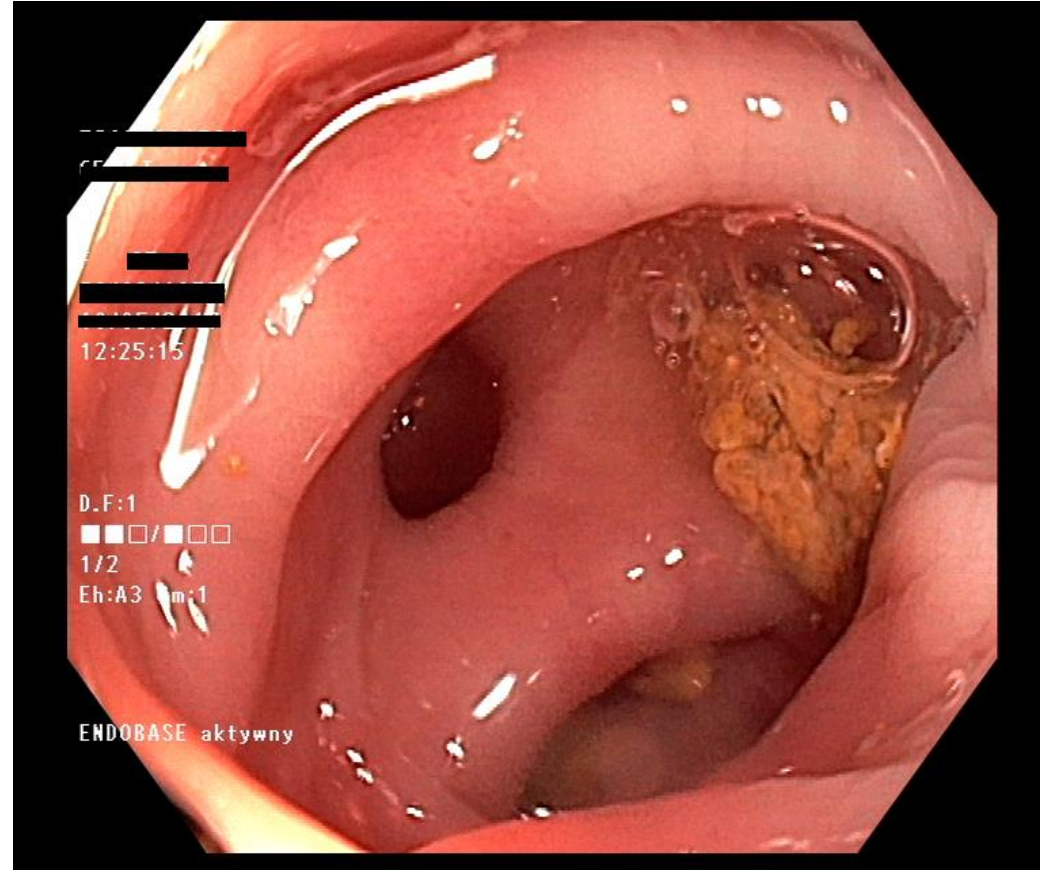
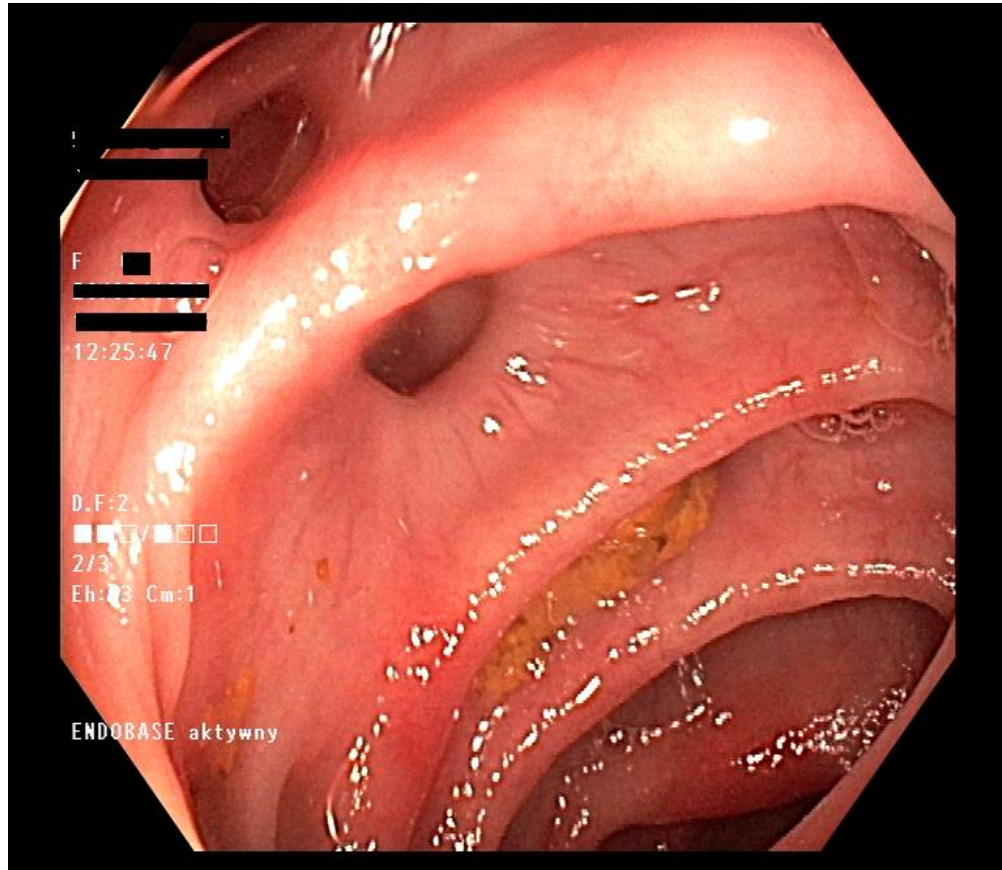
Wątroba niepowiększona, o jednorodnej, nieco podwyższonej echogeniczności mięszu, w uwidocznionym zakresie bez zmian ogniskowych. Stan po cholecystektomii. Drogi żółciowe wewnątrzwątrobowe nieposzerzone. PŻW szerokości do 9mm. Trzustka widoczna w zakresie głowy, trzonu i fragmentu ogona, niepowiększona, bez zmian ogniskowych. Śledziona niepowiększona. Nerki prawidłowej wielkości, o zachowanej warstwie mięszowej, bez zastoju moczu, bez litych zmian ogniskowych i uwapnionych złogów. W prawej nerce widoczne torbiele korowe średnicy do 52mm. Aorta brzuszna nieposzerzona. Okolica okołoaortalna częściowo przesłonięta przez gazy jelitowe, w widocznym zakresie bez nieprawidłowych odbić. Pęcherz moczowy pusty - nie do oceny.

RTG jamy brzusznej przeglądowe

Zwiększona ilość gazu w jelicie cienkim i grubym. Pętle jelitowe są jednak nieposzerzone i nie wykazują poziomów płynu. W miednicy małej najpewniej zwapniałe flebolity.

Kolonoskopia

Kolonoskopia

W badaniu per rectum bez nieprawidłowości. przygotowanie do badania słabe, w skali Boston 2+1+3. Obejrzano całe jelito grube- rozpoznano ujście zastawki Bauhina, ujście wyrostka robaczkowego oraz charakterystyczny układ fałdów kątnicy stwierdzając w esicy i zstępnicy liczne szerokie uchyłki (odcinkowo w esicy usztywnienie ściany z zaleganiem mas kałowych- po sptukaniu błona śluzowa prawidłowa). W pozostałych częściach okrężnicy pojedyncze uchyłki. Siatka nacyniowa błony śluzowej prawidłowa. W okolicy odbytu guzki krwawnicze stopień III.

06.01.2017

06.01.2017 TK

W miednicy mniejszej przy bocznej lewej ścianie pęcherza moczowego (między pęcherzem a odbytnicą) widoczny grubościenny, ze wzmacniającą się ścianą zbiornik gęstego płynu (ok. 27 jH) z poziomem płyn-gaz o wym.73x53mm.

Naciek okolicznej tkanki tłuszczowej.

Obraz może odpowiadać oklejonej perforacji uchyłka z wytworzeniem ropnia.

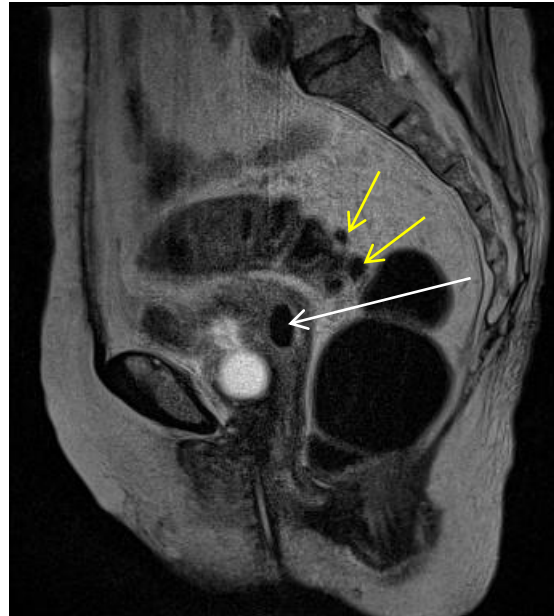
06.01.2017

20.01.2017 - MR miednicy bez i z kontrastem

Stan po spontanicznym opróżnieniu się ropnia okołosieczego do kikuta pochwy- dane kliniczne i pośrednie wnioski na podstawie badań obrazowych. Większość objętości ropnia stanowi zbiornik bezsygnałowego gazu. Orientacyjne wymiary gazu wynoszą 12/33/45mm (wym. zbliżone do AP/CC/RL) Zbiornik otoczony jest mankietem tkanek zapalnych wykazujących wzmocnienie kontrastowe; opisany mankiet od przodu, szeroką podstawą obejmuje tylną ścianę pęcherza moczowego na lewo od linii środkowej ciała. Pęcherz moczowy jest spadnięty; w jego świetle widoczny balon cewnika Foley'a (gazu w pęcherzu moczowym nie stwierdzam). Pojedyncze uchyłki esicy- ropień pochodzi najpewniej z zapalenia jednego z nich. Zaleganie mas kałowych w odbytnicy.

20.01.2017 - MR miednicy bez i z kontrastem

Powikłania choroby uchyłkowej

- ropień uchyłka
- ropień okołouchyłkowy
- perforacja uchyłka
- zapalenie otrzewnej
- zwężenie jelita, niedrożność
- przetoka (jelitowo-pęcherzowa, jelitowo-pochwowa, jelitowo-jelitowa, jelitowo-skórna)
- krwotok
- ropnie wątroby
- sepsa

Ropień wewnątrzbrzuszny metody leczenia

- U chorych z niewielkim ropniem <4cm czasem wystarczające leczenie antybiotykami
- U pozostałych chorych konieczny chirurgiczny drenaż ropnia:
  - metodą otwartą
  - przezskórnie pod kontrolą TK lub USG

Epikryza 2

- 80-letnia pacjentka została przyjęta do szpitala z powodu bólu w lewym dole biodrowym oraz gorączki do 38 st C. Jest to kolejny epizod bólów brzucha od około 2-3 miesięcy wymagający hospitalizacji. Podczas poprzednich pobytów rozpoznawano zapalenie uchyłków jelita grubego oraz zakażenie *Cl. difficile*. Chora była wówczas leczona ciprofloksacyną i metronidazolem, następnie metronidazolem z dobrym efektem. Chora była wypisana do domu i kwalifikowana do dalszej diagnostyki endoskopowej po 6 tygodniach, jednak zgłosiła się do szpitala wcześniej i została przyjęta w dniu 25 grudnia, po upadku w dniu 24 grudnia wikłanym złamaniem dalszego końca kości promieniowej lewej (opatrunek gipsowy założono w Szpitalu przy ul. Barskiej).

cd.

Włączono antybiotykoterapię empiryczną, wykonano kolonoskopię uwidaczniając esicę licznymi uchyłkami z makroskopowo niezmienną ścianą, odcinkowo usztywnioną. Posiewy krwi jałowe. Uwzględniając wywiady, wyniki dotychczasowych badań dodatkowych wysunięto hipotezę ropnia w miednicy małej. Badaniem TK potwierdzono obecność ropnia około 7 cm średnicy między odbytnicą a pęcherzem. Chora konsultowana chirurgicznie, zakwalifikowana do dalszego leczenia w Klinice Chirurgii. Była hospitalizowana w tamtejszym oddziale w dniach 11.01-17.01.2017. Wykonano wówczas zabieg nakłucia ropnia przez powłoki brzuszne ewakuując treść ropną. Posiew z otrzymanej treści jałowy.

cd...

Chora ponownie przeniesiona do tutejszej Kliniki w dniu 17.01. celem kontynuacji leczenia. W dniu przyjęcia chorej do oddziału stwierdzono ropny wyciek z pochwy czego nie obserwowano wcześniej. Uwzględniając dane z wywiadu, badań dodatkowych oraz obraz kliniczny rozpoznano samoistną ewakuację ropnia do kikuta pochwy. W kontrolnych badaniach obrazowych znaczna regresja zmiany. Pochwę płukano roztworem Octaniseptu. Chora bez dolegliwości bólowych, bez gorączki, wykładniki stanu zapalnego niskie. Konsultowana przez chirurga dwukrotnie, bez wskazań do zabiegu operacyjnego. W posiewie z wydzieliny z pochwy wyizolowano Klebsiella pneumoniae ESBL i E. coli ESBL .

cd...

Uwzględniając stan kliniczny, niskie wykładniki stanu zapalnego rozpoznano nosicielstwo a nie zakażenie. Podczas pobytu w Klinice obserwowano podwyższone wartości glikemii. Z uwagi na przebyty stan zapalny odstąpiono od rozpoznania cukrzycy. Zalecono dietę cukrzycową, kontrolę glikemii oraz wykonanie OGTT w warunkach ambulatoryjnych po ustabilizowaniu stanu chorej. Podczas pobytu chora rehabilitowana, leczona żywieniowo, porusza się z pomocą osób drugich lub balkonika. Na czas powrotu do samodzielnego funkcjonowania chora zgłoszona do usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych przez pracowników socjalnych szpitala. Pacjentkę w stanie ogólnym średnim, optymalnym wypisana do domu.

Dziękuję